

Sanal Müze Turlarının Covid-19 Pandemi Sürecinde Eğitsel Amaçlı Kullanılması Üzerine Nitel Bir Araştırma

A Qualitative Research on The Educational Use of Virtual Museum Tours during The Covid-19 Pandemic

Mehmet Ada¹, Ercan İnce², Atınç Olcay³

Öz

2020 yılındaki Covid-19 salgını ile birlikte kamuya ait birçok alanda güvenlik tedbirleri doğrultusunda geçici olarak kapamaya gidilmiştir. Turizm hareketliliğinin devamında önemli bir unsur olan müzeler ise bu durumdan olumsuz etkilenmiştir. Mevcut duruma yanıt olarak müzeler sosyal, kültürel ve eğitsel işlevlerini yerine getirmeye devam edebilmek için ziyaretçilerle diyalog, içeriğin yayılması ve fiziksel olarak düzenlenemeyen etkinliklerin sunumu için internet ve sosyal ağlara yönelmiştir. Birçok müze dijital sergiler, sanal turlar, e-öğrenme materyalleri, internet konferanslarıyla farklı şekillerde ve farklı platformlarda ziyaretçileri ile bağlantı kurmaya çalışmıştır. Bilgi teknolojilerini kullanarak müzelere erişim sağlama sanal müze kavramı olarak tanımlanmaktadır. Teknolojinin gelişmesine bağlı olarak günümüzde birçok müze, ziyaretçilere fiziksel nesnelere ve ortamlarla birlikte artırılmış sanal gerçekliği sunmaya başlamıştır. Ancak, siteler içinde veya müze sergilerinin bir parçası olarak kurulan sistemlerin erişilebilirliği ile sınırlı kalmıştır. Bu çalışmada Gaziantep İli Şahinbey ilçesinde görev yapan ve eğitim faaliyetlerinde sanal müze kullanan öğretmenlerin sanal müze turlarının eğitsel amaçlı kullanılması konusundaki düşüncelerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında 10 öğretmene ulaşılmış ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış form iki bölüm ve on bir sorudan oluşmaktadır. Form alanında uzman kişiler tarafından oluşturulmuştur. Yapılan incelemeler doğrultusunda; sanal müzelerin eğitimdeki öneminin giderek arttığı, sanal müze turlarının eğitim-öğretim süreçlerine daha fazla dâhil olmasının öğrenme süreçlerine olumlu yansımalarının olacağı ve öğretmenlerin genel olarak sanal müzeleri birer eğitim materyali olarak kabul ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Sanal Müze, Covid-19, Eğitsel Aktiviteler, Artırılmış Gerçeklik

Abstract

With the Covid-19 outbreak in 2020, many public areas were temporarily closed in line with security measures. Museums, which are an important factor in the continuation of tourism mobility, have been adversely affected by this situation. In response to the current situation, museums have turned to the internet and social networks for dialogue with visitors, dissemination of content and presentation of events that cannot be physically organized, in order to continue to fulfill their social, cultural and educational functions. Many museums have tried to connect with their visitors in different ways and on different platforms through digital exhibitions, virtual tours, e-learning materials, internet conferences. Providing access to museums using information technologies is defined as the concept of virtual museums. Due to the development of technology, many museums have started to offer augmented virtual reality together with physical objects and environments to visitors. However, it has been limited by the accessibility of systems installed within sites or as part of museum exhibits. In this study, it is aimed to determine the experiences and perspectives of teachers who use virtual museums in educational activities on the use of virtual museum tours for educational purposes. Within the scope of the research, 10 teachers were reached and a semi-structured interview form was used. The semi-structured form consists of two parts and eleven questions. The form was created by experts in the field. In line with the investigations; It has been concluded that the importance of virtual museums in education is increasing gradually, that the inclusion of virtual museum tours in the education-teaching processes will have positive reflections on the learning processes, and that teachers generally accept virtual museums as educational materials.

Keywords: Tourism, virtual museum, Covid-19, Educational Activities, Augmented Reality

Araştırma Makalesi [Research Paper]

JEL Codes: I20, M40, Z31

Submitted: 12 / 04 / 2022

Accepted: 27 / 09 / 2022

¹ Uzman, Akşemseddin Anadolu Lisesi, solyongoz@hotmail.com, Gaziantep / Türkiye, Orcid: <https://orcid.org/0000-0002-5004-674X>

² Dr. Öğr., Üyesi, Ercan İnce. İğdır Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü, ercan.ince@igdir.edu.tr, İğdır, Türkiye, Orcid: <https://orcid.org/0000-0003-4821-8140>

³ Doç.Dr., Gaziantep Üniversitesi Turizm ve Otelcilik MYO, olcay@gantep.edu.tr, Gaziantep, Türkiye, Orcid: <https://orcid.org/0000-0003-0407-5467>

Giriş

Çin'in Wuhan şehrinde ortaya çıkmasının ardından kısa sürede dünya geneline yayılan Covid- 19 virüsünün neden olduğu solunum yolu hastalığı, 2020 Mart ayı itibariyle tüm dünyada ölümlere yol açan pandemi haline dönüşmüştür (Fırat ve Sezgin, 2020). 2019 yılında ortaya çıkan Covid 19 dünyada ve Türkiye'de hızla yayılarak pek çok sektörü derinden etkilemiştir. Dünya genelinde alınan seyahat kısıtlamaları ve önlemler nedeniyle turizm ve eğitim alanları pandemi sürecinde en fazla etkilenen sektörlerden olmuştur. Bu olumsuz etkileri en aza indirmek ve insanların pandemi süresince merak edip de gidemedikleri müze ve ören yerleri gibi turistik değer taşıyan mekânları görmeleri, teknoloji sayesinde daha mümkün hale gelmiştir. Artırılmış gerçeklik, sanal gerçeklik veya internet yardımıyla ziyaret edip farklı deneyimler yaşamalarını sağlamak amacıyla kullanılan sanal müzeler bu süreçte ön plana çıkmıştır. Bununla birlikte, her geçen gün bilgisayarla simülasyon, çoklu-medya ve bilgi işlem teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte günlük hayatımıza yerleşen "sanal gerçeklik" kavramının sanal müzelerin temelini oluşturduğu söylenebilir. Sanal gerçeklik kavramı olarak ilk defa 1980'lerde kullanılmış ve örnekleri 1992 yılında sanal gerçeklik tabanlı sistemsel gelişim araçları olarak ortaya çıkmıştır. Günümüzde ise daha çok eğlence, eğitim, görsel-işitsel sanatlar, askeri eğitim ve havacılık eğitimleri başta olmak üzere hayatımızın merkezine yerleşmekte olduğu söylenebilir.

Tüm bu gelişmelere bağlı olarak sanal müzelerin, okulların eğitim faaliyetlerinde pedagojik amaçlar doğrultusunda etkili bir şekilde kullanılması önemli hale gelmiştir. Sanal müzelerin eğitim faaliyetlerinde kullanılmasında öğretmenlerin sanal müzeler hakkında bilinçli, faydacı ve olumlu tutumlara sahip olması önem arz etmektedir. Çünkü sanal müzelerin ve sanal müze turlarının birinci elden kaynak temini, derslere görsel zenginlik katma, öğrencilerin dikkatini çekme ve akılda kalıcılığı arttırmada eğitimsel değer taşıdıkları düşünülmektedir. Bu araştırmanın problemini, Covid-19 pandemisi sürecinde Gaziantep İli Şahinbey ilçesinde görev yapan çeşitli branşlardan öğretmenlerin eğitim faaliyetlerinde sanal müzeler hakkındaki görüşlerinin neler olduğunun ortaya konulması oluşturmaktadır. Bu kapsamda araştırmada nitel yöntem kullanılmış olup alanında uzman öğretmenlere yarı yapılandırılmış mülakat formu uygulanmıştır.

1. Kavramsal Çerçeve

Tarihte ilk müze örneklerine Mısır ve Mezopotamya medeniyetlerinde rastlanılmaktadır. Bu medeniyetlerde, savaşlardan galip çıkan liderlerin değerli eşyaların müzelerde sergilenmesi geleneğinin ilk olarak antik yunan medeniyetinde başladığı bilinilmektedir. Helenistik dönemde müzelerin, sosyal faaliyet veya felsefi konuşmaların gerçekleşmesi amacıyla kullanıldığı görülmektedir (Maryse, 2015). Sanal müze kavramı 18. Yüzyılda ortaya çıkmış ve yaygınlaşmış bir kavram olmakla birlikte "Uluslararası Müze Konseyi'nin temellerinin atılmasına da katkı sağlamıştır (Maryse, 2015). Schweibenz (2004) sanal müzeleri medya araçlarıyla toplanmış ve mantıklı bir sıralama ile derlenmiş dijital nesnelere olarak tanımlarken, sanal müzelerin herhangi bir mekân ile sınırlı olmadığı için sunulan görsellerin tüm dünyaya hızlıca yayılabildiği vurgusunu yapmaktadır. Bunun yanı sıra "sanal müze ortamları, ziyaretçilerin sanal görüntüleri otantik olarak algılamasına ve koleksiyonlar hakkında keyifli bir şekilde bilgi edinmesine olanak tanımaktadır" (Sürme ve Atılğan, 2020). Ancak bazı araştırmacılar bir müzenin sanal müze sayılması için bazı özellikleri taşıması gerektiğini belirtmektedirler. Müzenin bütün unsurlarının internet ortamında yer alması, ziyaret edenler için özel bağlantılara yer verilmesi ve ziyaret eden eğitimci ve öğrenciler için hizmet sayfalarının bulunması bu özelliklerden bazılarıdır (Tepecik, 2007). Bu açıdan sanal müzelerin alan yazında internet sitesi veya sanal gezi gibi kavramlardan farklı bir anlam ve değer taşıdığı görülmektedir. Günümüzde sanal müze turlarının eğitimde pedagojik amaçlar doğrultusunda kullanılması sanal gerçeklik ve teknolojinin hızla önem kazandığı günümüz dünyasında kritik öneme sahiptir. Birçok sanal müze uygulaması eğitim amaçlı kullanılmaktadır (Utkan, 2019). Sanal müze turları ziyaretçilere aşağıda belirtilen şu faydaları sağlamaktadır (Travkina,2019);

- Yeni teknolojilerin yaygınlaşmasına katkıda bulunma
- Yaratıcılığın desteklenmesinin yanı sıra yeni ürün ve hizmetlerin oluşturulmasını sağlama
- Uluslararası markalaşmayı destekleme ve bölgesel cazibeyi artırma
- Ekonomik çeşitlendirme, yeni iş imkânları ve kültürel gelişim sayesinde yeni gelir kaynakları sağlama
- Daha iyi bir hayat kalitesi sağlama
- Daha yüksek bir sosyal sermaye sağlama
- Becerilerin yükseltilerek bilgi gelişimi sağlama
- Açık kültürlü ve kültürel farkındalığı sağlanmış toplum sayısını artırma
- Yaratıcılığın yayılması

- Eğitim sürecinde bir ortak rolü üstlenme

Genel olarak, "sanal müzelerin hem tarih dersi hem de sosyal bilgiler dersi tarih konularının işlenişinde önemli bir yeri olan kanıt kullanımı ile değişim ve süreklilik kavramlarının öğretiminde büyük kolaylıklar sağlayan bir uygulama olduğu düşünülmektedir" (Ustaoglu, 2012)

1.1. Literatür Taraması

Literatürde yapılan sanal müze ile ilgili çalışmaların genellikle eğitimsel olarak tutum ve algıların ölçülmesi ekseninde yapıldığı görülmektedir. Yapılan çalışmaların incelenmesi ile mevcut çalışmanın diğer çalışmalardan farklı yönlerinin bilimsel olarak ortaya konulması amaçlanmaktadır. Konu ile ilgili benzer çalışmalar aşağıda sıralanmıştır.

Yıldırım ve Tahiroğlu (2012), sosyal bilgiler dersinde sanal müzelerin öğrenci tutumlarını ne ölçüde etkilediğini ortaya koymak amacı ile yapmış olduğu çalışmada 32 öğrenciye anket uygulamıştır. Anket ile öğrencilerin öntest-sontest durumları karşılaştırılmış ve sanal müzeleri ziyaret eden öğrencilerin derse olan tutumlarının daha olumlu olduğu sonucuna varılmıştır.

Şahin (2019), sosyal bilgiler dersi öğretiminde sanal müze kullanımına ilişkin öğrenci tutumlarını ortaya koymak amacı ile yapmış olduğu çalışmada 222 ortaokul öğrencisine D'Alba (2012) tarafından geliştirilen "sanal müze sanal tur memnuniyet" anketini uygulamıştır. Araştırma sonucuna göre sanal müzelerden faydalanan öğrencilerin sosyal bilgiler dersine olum tutum geliştirdiğini ortaya konmuştur.

Schaller ve Allison-Bunnell (2003), sanal müzelerin eğitimdeki yerini ortaya koymak amacı ile yapmış oldukları çalışmada internet sitelerinin içerik analizlerini yapmışlardır. Araştırma sonuçlarına göre eğitimde müzelerden faydalanmanın aslında yapılandırıcı eğitim anlayış ile bağdaştığını ve bu durumun sanal müzelerin önemini artırdığını vurgulamışlardır.

Paguin (2015) Kanada Sanal Müzesi'nin öğretici unsurlarının neler olduğu ve öğretmenler tarafından neden yeterli düzeyde eğitimde kullanılmadığı konusunda bir araştırma gerçekleştirmiş ve araştırmada öğretmenlerin teknoloji kullanımının öğrencilerin öğrenme şekillerine olumlu yansımalarının olduğunu kabul etmelerine rağmen Kanada Sanal Müzesi'ni yeterli düzeyde kullanmadıkları sonucuna varmıştır.

Maryse ve Marion (2007), Kanada'da 125 öğretmen ile sanal müzelerin eğitimdeki kullanımı hakkında yaptıkları araştırmada ilkökul ve lise öğrencilerinin tarih ve sosyal bilgiler derslerine olumlu tutum oluşturmalarına yardımcı olduğu sonucuna varmışlardır. Ayrıca aynı araştırmanın sonuçlarına göre ülke genelinde sanal müzelerin sağladıkları öğrenme kaynakları ve öğrenme ortamlarının çeşitli eğitim programlarındaki öğrenci kazanımlarını destekler nitelikte olduğu vurgulanmıştır.

Ulusoy (2010), benzer konuda yaptığı çalışmada öğrencilerin tarih derslerinde sanal müzelerin kullanılmasının öğrenme sürecini olumlu etkilediği sonucuna ulaşmıştır. Ulusoy (2010) tarafından Açık Öğretim Fakültesi öğrencileriyle yapılan çalışmada; sanal müze uygulamasının öğrencilerin tarih dersine yönelik tutumlarını olumlu etkilediği görülmüştür.

Kaya ve Okumuş (2018) tarafından sanal müzelerin tarih derslerindeki kullanımı konusundaki öğrenci görüşlerinin araştırıldığı bir çalışmada, öğrencilere daha önce bir sanal müze deneyimi yaşayıp yaşamadıkları sorulmuş ve öğrencilerin yüzde 85'i daha önce herhangi bir sanal müze deneyimi yaşamadıklarını belirtmişlerdir. Bu durumun öğrencilerin sanal müzelerden eğitim amaçlı olarak yeterince yararlanmadıklarının veya derslerde sanal müzelerle yeterince yer verilmediğinin bir göstergesi olduğu söylenebilir.

Alan yazında sanal müzenin çoğunlukla sosyal bilgiler ve tarih derslerindeki etkileri üzerine çalışmalara rastlanmaktadır. Hâlbuki özellikle korona virüs pandemisi süreci ve hızla gelişen eğitim teknolojileri dünyası göz önüne alındığında sanal müzelerin olumlu etkileri tüm branşlardaki eğitimsel faaliyetlerde gözlenebilir.

2. Yöntem

Bu bölümde araştırma yöntemi, çalışma grubu, veri toplama tekniği ve aracı, veri toplama aracının hazırlanması ve toplanan verilerin analiz edilmesine ilişkin açıklayıcı bilgiler yer almaktadır.

2.1. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik araştırma deseni kullanılmıştır. Nitel araştırma, birden fazla disiplin dalının aynı ve farklı konu alanlarının kesişim yerinde bulunur (Cresswell,1998). Bu yaklaşımda araştırmaya konu olan kişilerin, olayların ve durumların doğal durumlarında olması gerekmektedir. Böylece araştırmacı karmaşık ve bütüncül bir portre oluşturabilir (Cresswell,1998). Fenomenoloji Kişinin deneyimine dayalı olarak dış dünyada ki olguları yorumlaya çalışır. Fenomenolojik araştırma ise bireyin yaşamış olduğu deneyimlerde ortaya konulan toplumsal olguları yorumlamaya çalışan güçlü bir nitel araştırma desenidir (Cresswell, 2018).

2.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırma kapsamında ilin önde gelen 3 pilot okulu seçilmiş, 87 öğretmen arasından 10 öğretmene ulaşılmıştır. Gaziantep ilinde okullarda çalışan 2020-2021 eğitim-öğretim yılında uzaktan eğitim sürecinde sanal müze olgusunu deneyimlemiş, çalıştıkları kurumlarda pedagojik amaçlar doğrultusunda sanal müzelere derslerinde yer veren toplam 10 öğretmen araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Fenomenolojik araştırmalarda genellikle ölçüt ve kartopu örnekleme tekniği kullanılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Fenomenolojik araştırmalarda belirli ve sınırlı bir sayıda katılımcı sayısı olmasa da ağırlıklı olarak 1 ile 10 kişi arasında değişen katılımcılardan oluşur (Starks ve Brown Trinidad, 2008). Bu bilgiler ışığında örneklemin evreni temsil ettiği söylenebilir.

2.3. Verilerin Toplanması ve Geçerlilik

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler sahip olduğu standartlığı ve esnekliğinden dolayı araştırmacılar tarafından sıklıkla tercih edilmektedir. Bunun nedeni ise anketlerde ki sınırlılığı ortadan kaldırması ve belirli bir konu hakkında derinlemesine bilgi edinmeye olanak sağlamasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2003). Araştırmada kullanılan yarı yapılandırılmış formu eğitim teknolojileri alanında uzman bir öğretim görevlisi ile yapılan ön görüşme ve alan yazın taraması ışığında araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Oluşturulan 25 adet soru alanında uzman 1 profesör, 2 öğretim görevlisi, 2 psikolog tarafından değerlendirilmiş, hatalı ve yanlış bulunan 14 soru görüşme formundan çıkartılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu, demografik bilgiler ve on bir adet açık uçlu soru olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Veri toplama aracı uygulanmadan önce Turizm İşletmeciliği alanından bir öğretim üyesi tarafından incelenmiş, Gaziantep ilinde görev yapan bir İngilizce öğretmeni ile ön uygulaması yapılarak veri toplama aracına son şekli verilmiştir. Araştırmada iç geçerliğin sağlanabilmesi adına katılımcılarla yapılan görüşme süreleri uzun tutulmuştur. Araştırma kapsamında elde edilen veriler ile bulguların tutarlılığı gözden geçirilmiş, kavramsal çerçeve ile uyumluluğuna dikkat edilmiştir. Araştırmacı görüşmenin her safhasında gerektiğinde katılımcıya ek sorular sormuş ve gerekli açıklamalar yapılmasını istemiştir. Yine Araştırmanın geçerliliği kapsamında alanında uzman iki öğretim üyesi yarı yapılandırılmış görüşme formunu birbirinden habersiz ayrı ayrı analiz etmiş, bulguların birbirleri ile uyduğu tespit edilmiştir.

3. Bulgular

Bu bölümde Covid-19 pandemisi döneminde sanal müze turlarından eğitsel amaçlı faydalanan öğretmenlerin görüşlerinin incelenmesi amacıyla oluşturulmuş yarı yapılandırılmış görüşme formundaki veriler analiz edilmiştir. Elde edilen veriler SPSS-23 programında frekans tabloları detaylı olarak sunulmuştur.

3.1. Görüşme Formundaki Sorulara Verilen Cevaplar

Bu bölümde katılımcı öğretmenlerin veri toplama aracında ikinci bölümde yer alan Covid-19 pandemisi sürecinde sanal müze turlarını eğitimsel amaçlarla kullanmaları konusundaki deneyimlerin ve bakış açıların belirlenmesi amacıyla oluşturulmuş sorulara verilen cevaplar yer almaktadır.

“Sanal müzeleri dersinizde kullandınız mı ?” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; Araştırmaya gönüllü olarak katılan öğretmenlerin tamamının bu soruya “Evet” yanıtı verdikleri gözlenmiştir. Bu sorunun sorulmasındaki temel amaç içsel geçerliğin artırılmasının sağlanmasıdır. Aynı zamanda bu durumun araştırmanın alt amaçlarından biri olan sanal müzelerin pedagojik amaçlar doğrultusunda öğretmenler tarafından kullanılması konusunda farkındalık oluşturulmasına da olumlu yönde etki ettiği düşünülmektedir.

“Sanal müzeyi tek cümle ile tanımlayınız” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; öğretmenlerin sanal müze tanımlarını yaparken çoğunlukla “teknoloji”, “dijital”, “fırsat”, “imkân” , “görsellik” kelimelerini kullanarak bu soruya yanıt verdikleri görülmektedir. Ayrıca araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğunun bu soruyu cevaplarırken sanal müzelerin derslerde görselliği zenginleştiren teknolojik ve dijital boyutuna vurgu yaptıkları gözlenmiştir. Öte yandan, diğer yüzde yirmilik dilimdeki öğretmenleri sanal müzeleri derslerinde geçmişe yolculuk yapabilecekleri bir araç ve aynı zamanda pandemi döneminde öğrencilerin gezip göremedikleri müzeleri sanal ortamda deneyimleyebilme fırsatı olarak tanımladıkları gözlenmiştir. Ayrıca bazı katılımcı öğretmenler sanal müze tanımlarını yaparken bu bölüme sanal müzeler hakkındaki eleştirileri ve yorumlarını da eklemişlerdir. Örneğin öğretmen 1 sanal müzeler tanımını şu şekilde yapmıştır. *“Teknolojinin hayatımıza sağladığı kolaylıkları biri, evlerde olup müze kültüründen uzak kalmamak adına güzel bir uygulama, yine de dokunmanın, birinci elden bilgi edinmenin yerini tutamıyor.”*

“Pandemi döneminde derslerinizde sanal müzeleri ne sıklıkla kullandınız” sorusuna verilen cevaplar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2. Sanal Müze Kullanma Sıklığı	f
Çok az sıklıkla	3
Az sıklıkla	4
Bazen	1
Konuların uygunluğuna göre orta derecede	1
Sık sık	1

Tablo 2'e göre katılımcı öğretmenlerin çoğunluğunun pandemi döneminde derslerinde sanal müzelere çok az sıklıkla ve az sıklıkla yer verdikleri görülmektedir. Bu soruya sadece 1 öğretmenin "sık sık" cevabını vermiştir.

"Pandemi döneminde hangi sanal müzeyi /müzeleri derslerinizde kullandınız" sorusuna verilen katılımcı cevapları Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Kullanılan Sanal Müze	f
Gaziantep Zeugma Müzesi	7
Atatürk ve Kurtuluş Savaşı Müzesi	7
Ankara Cumhuriyet Müzesi	4
İzmir Atatürk Müzesi	4
İbrahim Tatlıses Sanal Müzesi	1
Klasik Müzik Enstrümanları Sanal Müzesi	1
Adana Arkeoloji Müzesi	1
Edebiyat Müzesi	1
İstanbul Oyuncak Müzesi	1
Arkeoloji Müzesi	1
Pera Müzesi	1
Artsteps	1
Nilüfer Belediyesi Edebiyat Müzesi	1

Tablo 3'e göre katılımcılar derslerinde birden fazla sanal müze kullanmışlardır. Buna göre en fazla kullanılan müzelerin Gaziantep Zeugma müzesi ile Atatürk ve kurtuluş savaşı müzelerinin olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra bu soruya katılımcıların toplamda 12 farklı sanal müze ismi vererek cevap vermeleri, sanal müzeyi eğitsel amaçlı kullanan öğretmenlerin bu konuda yeterli bilgiye sahip olduklarını göstermektedir.

"Sanal müze gezilerini müfredatla nasıl ilişkilendirdiniz?" sorusuna verilen katılımcı cevapları Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Müfredatla İlişkisi	f
Belirli gün ve haftalar ile	7
Kültür ile ilgili konular ile	6
Görselliği desteklemek amacı ile	4
11.sınıf ünitesindeki oyuncak müzesi metni ile	1
Şiir ve roman ünitesi ile	1
Etwinning projesi ile	1

Tablo 4'e göre katılımcılar bu soruya birden fazla cevap vermişlerdir. Verilen cevaplara bakıldığında katılımcıların derslerde sanal müzeleri müfredatla ilişkilendirirken en fazla belirli gün haftalardan yola çıktıkları görülmektedir. Bunu toplamda 6 frekans ile hemen hemen her ders branşında yer alan kültür ile ilgili üniteler takip etmektedir. Ayrıca sanal müzelerin görselliği destekleyici özelliği de katılımcılar tarafından belirtilmiştir. Katılımcı öğretmen 9, sanal müzelerin görselliği destekleyici yönünden söz ederken şu ifadeleri kullanmıştır:

"Görsellik yani öğrencilerin mümkün olduğunca 5 duyu organına hitap ederek derslerin işlenmesi, öğrenme-öğretmen sürecini büyük ölçüde kolaylaştırıyor ve daha etkili hale getiriyor. Sanal müzeler görsellik açısından oldukça etkili oluyor."

"Sanal müzeleri dersinizin hangi bölümünde kullanmayı tercih ettiniz" sorusuna verilen katılımcı cevapları Tablo 5'de sunulmuştur.

Tablo 5. Sanal Müzeyi Kullanma Durumu

f

Dersin ortasında pekiştirme amaçlı	5
Dersin sonunda öğrenme çıktısı olarak	4
Dersin giriş kısmında dikkat çekme amaçlı	4
Dersin derinleştirme bölümünde araştırma ve sunum yapma amacıyla	2
Dersin sonunda ödevlendirme amaçlı	2
Dersin ortasında soru-cevap etkinliği yapmak amacıyla	2

Tablo 5'e göre katılımcılar bu soruya birden fazla cevap vermişlerdir. Katılımcıların çoğunluğu sanal müzeyi, ders planı türüne göre derslerinin ortasında pekiştirme amaçlı kullandıkları görülmektedir. Ders sonunda öğrenme çıktısı olarak kullandıklarını ifade eden katılımcıların sayısı 4'tür. Bir öğretmen dersin sonunda öğrenme çıktısı yerine dersin sonunda "soyut çıktı" olarak kullandığını ifade etmiştir. Bu cevap da frekans tablosu oluştururken "dersin sonunda öğrenme çıktısı olarak" cevapları arasına eklenmiştir.

"Sanal müze gezilerinin yapılmasının ders kazanımlarınıza doğrudan katkısı olduğunu düşünüyor musunuz? Kısaca nedenini belirtiniz" sorusuna verilen katılımcı cevapları Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Sanal Müzenin Ders Kazanımlarına Katkısı

f

Kesinlikle evet çünkü görsel zenginlik katması faydalı.	5
Evet, düşünüyorum çünkü kültürel birikimin desteklenmesini sağlıyor.	3
Evet, çünkü kültür üzerinden yabancı dil pratiğine imkân veriyor.	1
Evet, çünkü müze kültürü oluşmasına katkı sağlıyor.	1

Tablo 6'a göre katılımcıların büyük bir çoğunluğunun sanal müzelerin görsel zenginlik taşımaya vurgu yaparken, geri kalanların ise kültürel birikimin desteklenmesinde sanal müzelerin etkili bir öğrenme-öğretme aracı olduğunu ifade ettikleri görülmektedir.

"Sanal müze gezilerinin dersinize olumlu etkileri sizce nelerdir?" sorusuna verilen katılımcı cevapları Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7. Sanal Müzenin Derse Katkısı

f

Her an erişilebilirlik imkânı sayesinde öğrenmeyi destekler	5
Araştırma ve görsellik açısından faydalı	4
Müze bilinci oluşturmak için faydalı	3
Birinci elden belge ve fotoğraflara ulaşma imkânı sağlar	3
Eğitici ve etkileyici	3
Öğrencinin bizzat deneyimlemesi sayesinde akılda kalıcılığı artırır	2
Somut nesnelere aracılığıyla öğrenmeyi kolaylaştırır	2

Tablo 7'e göre katılımcıların bu soruya birden fazla cevap niteliği taşıyan ifadeler kullandıkları görülmüştür. Katılımcı cevaplarında istenildiğinde her an evden erişilebilirlik özelliğinin öğrenme üzerinde olumlu etkisinin ifade edilmiş olması göze çarpmaktadır. Aynı zamanda araştırma ve görsellik açısından faydalı cevabının da katılımcılar tarafından çok şekilde söylendiğinde görülmektedir.

"Sanal müze gezilerinin dersinize olumsuz etkileri sizce nelerdir?" sorusuna verilen katılımcı cevapları Tablo 8'de sunulmuştur

Tablo 8. Sanal Müzenin Olumsuz Etkileri

f

Olumsuz etkileri olduğunu düşünmüyorum	6
Gerçek bir müzenin ziyaretinin tadını veremeyebilir	2
Öğretmenin dersten önce daha dikkatli ön hazırlık yapması gerekebilir	1

Tablo 8'e göre katılımcıların çoğunluğunun sanal müzelerin olumsuz etkilerinin olmadığını belirtmişlerdir. Ayrıca bazı katılımcıların bu soruya gerçek bir müzenin tadını vermeyebilir şeklinde cevap verdikleri görülmektedir.

Pandemi dönemi sonlandığında sanal müzeleri derslerinizde kullanmaya devam edecek misiniz? sorusuna katılımcıların çoğunluğunun evet neden olmasının şeklinde cevap verdikleri görülmektedir. Aynı zamanda bazı katılımcıların, *“Evet, neden olmasın?”*, *“Evet, gayet faydalı bulduğum için kullanmamak için bir neden görmüyorum”* Evet, *“öğrencilerimin ilgisini çektiği için kullanmaya devam edeceğim”* şeklinde yorumlar katarak cevaplarını verdikleri görülmüştür.

Sonuç ve Değerlendirme

Bu araştırma Gaziantep ilinde çalışan öğretmenlerin Covid-19 pandemisi sürecinde sanal müze turlarının eğitsel amaçlı kullanılması konusundaki deneyimlerinin ve bakış açılarının belirlenmesi amacıyla nitel araştırma yöntemleri izlenerek yapılmıştır. Katılımcı 10 öğretmen tarafından görüşme sırasında verilen cevaplar araştırmanın bulguları olarak araştırmacı tarafından titizlikle incelenmiştir.

Öncelikle araştırmanın güvenilirliğini artırması amacıyla öğretmenlere pandemi döneminde sanal müzelerden derslerinde faydalanıp faydalanmadıkları sorulmuş ve tüm katılımcıların sanal müzelerden Covid-19 sürecinde faydalandıkları cevabı alınmıştır. Araştırma soruları ile katılımcıların sanal müzeleri nasıl tanımladıkları incelenip aynı zamanda sanal müzeler hakkındaki ön bilgileri değerlendirilmiştir. Katılımcıların genel olarak sanal müzelerin tanımını yaparken fazla zorlanmadıkları ve “teknoloji”, “fırsat”, “dijital” gibi ortak kelime tercihlerinde bulunarak alan yazında yer alan diğer tanımlara yakın tanımlar yaptıkları gözlenmiştir. Bu durum sanal müze deneyimi yaşayan öğretmenlerin eğitim alanında yaşanan teknolojik gelişmeleri yakından takip ettiklerini ve bunun eğitime yansımalarını da fırsat olarak gördüklerini belirtmektedir. Ayrıca bu tanımlarla öğretmenlerin teknolojik değişime uyum sağlayıp, direnç göstermedikleri sonucu çıkarılabilir. Sanal müzelerin en önemli özelliklerinden biride, her istendiğinde ziyaret edilme imkânı bulunmayan veya ziyaret etmesi oldukça masraflı ve güç olan müzelerin internet ağları sayesinde zengin görsel içerikler ile desteklenmiş şekilde ziyaret etmeyi her an mümkün kılabilmesidir. Bu özelliğin katılımcılar tarafından belirtilmiş olması, sanal müzeleri derslerinde genel olarak amacına uygun şekilde kullandıklarının göstergesi olarak düşünülebilir.

Araştırma bulgularında katılımcıların sanal müzeleri derslerinde az veya çok sıklıkla kullandıkları görülmüş ve bu durumun Paguin'ın (2015) yaptığı çalışmada öğretmenlerin sanal müzeleri ve teknoloji kullanımını faydalı bulmalarına rağmen derslerinde pedagojik amaçlar doğrultusunda istenen düzeyde sanal müzeyi kullanmadıklarını sonucu ile örtüşmediği görülmüştür. Bu durumun farklı çıkmasında ki en önemli neden Covid-19 salgını ile birlikte sanal müzelere olan ilginin artması ve öğretmenlerin sanal müzeyi ders argümanı olarak görmesinden kaynaklanmasındandır. Sanal müzelerin başta sosyal bilimler dersleri olmak üzere eğitim kurumlarının tüm kademe ve branşlarında özellikle kültür ile ilgili konu ve üniteler ile ilişkilendirilerek kullanılması faydalı olduğu söylenebilir.

Araştırma bulgularına göre katılımcıların en fazla Gaziantep Zeugma Sanal Müzesini ziyaret ettikleri bunu, Atatürk ve Cumhuriyet ile ilgili içeriklere sahip diğer müzelerin takip ettiği görülmüştür. Bu durumun öğretmenlerin sanal müzeleri Gaziantep'in Kurtuluşu, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı veya 10 Kasım Atatürk'ü Anma Günü gibi belirli ve gün haftalarda daha fazla ziyaret ettiklerinden kaynaklandığı düşünülebilir. Bu açıdan bu sonucun Yavuzoğlu (1999)' nun çalışmasında ortaya koyduğu sanal müze kullanımlarının okullarda Müze Haftası ile sınırlı kaldığı sonucu ile benzeştiği düşünülmektedir. Öte yandan araştırmaya katılan öğretmenlerin müzik, edebiyat ve yabancı dil gibi alanlara da hitap eden sanal müze turlarından faydalanmış olduklarını belirtmeleri de öğretmenlerin kendi alanlarıyla ilgili olan sanal müzeleri keşfedip bunlardan faydalandıklarını ortaya koymaktadır. Araştırma bulgularından bir katılımcının sanal müzeleri ders içeriğiyle ilişkilendirirken bunu katılmış olduğu bir Etwinning Projesi üzerinden gerçekleştirmiş olması, sanal müze turlarının yalnızca ders esnasında değil ders dışında öğrenci ödevlendirilmelerinde, proje ve performans değerlendirmelerinde hatta portfolyo / ürün dosyası değerlendirilmelerinde de kullanımının sağlanabileceği tezini destekler niteliktedir. Bilindiği üzere proje ve performans değerlendirilmeleri ile portfolyo/ürün dosyası değerlendirmeleri öğrencilerin kendi öğrenme ve kendi eğitimsel gelişimlerinden sorumlu oldukları ve bu sorumluluğu gerçek anlamda üstlenerek aynı zamanda kendilerinin de bu gelişimsel süreci izleyebildikleri çağdaş ve yenilikçi değerlendirme türlerindedir. Eğitimde işitsel ve görsel faktörlerin bir arada verilmesinin öğrenmeyi artırıcı olarak görülmesi ve sanal müzelerde görselliğin ön planda tutulması, öğrencilerin zihin dünyasını geliştirerek yaratıcı kişilik kazanması açısından önem arz etmektedir. Bu sonucun Schaller ve Allison-Bunnell'in (2003), sanal müzelerin yapılandırmacı eğitim anlayışı ile bağdaştığı ve bu bakımdan sanal müzelerin eğitimdeki öneminin giderek arttığı sonucuna vardığı çalışmalarının sonucuyla örtüştüğü görülmektedir.

Araştırma bulguları ilgili olarak katılımcıların sanal müzeleri görsel zenginlik açısından değerli bulmaları Kaya ve Okumuş (2018) tarafından yapılan öğrencilerin de sanal müzeleri tercih etmelerinde sanal müzelerin görsel açıdan zengin olması faktörünün önemli rol oynadığı sonucunu ortaya koydukları araştırmalarıyla örtüştüğü görülmektedir. Bilindiği üzere bireylerin öğrenmesinin gerçekleşmesi ile öğrenilecek konunun görsel algımıza ve mümkün olduğu kadar beş duyumuzla hitap etmesi arasında doğru bir orantı söz konusudur. Bu bakımdan son yıllarda gelişen teknoloji ve hayatımıza giren sanal gerçeklik kavramı ile birlikte sanal müze turlarının eğitim-öğretim süreçlerine daha fazla dâhil olmasının öğrenme süreçlerine olumlu yansımalarının olacağı düşünülmektedir.

Araştırma bulguları içerisinde katılımcıların sanal müzelerin “her an erişim sağlayabilme kolaylığına” vurgu yaptıkları görülmektedir. Bu durumun Aladağ vd. (2014) yaptıkları benzer konulu çalışmalarındaki öğretmen görüşleri ile uyduğu görülmektedir. Öğretmenler için bir eğitim materyalinin ekonomikliği ve kullanılabilirliği da önemli bir kriter olarak bilinmektedir. Bu bakımdan sanal müze turlarının internet imkânı olan her ortamda kolayca erişilebilme özelliğinin öğretmen ve öğrencileri tarafından olumlu bir özellik olarak görüldüğü söylenebilir. Ayrıca yerel yönetimlerin internete ulaşma ve internet hızı gibi konularında eğitim alanına öncelik vermesi, internete ulaşımında zorluk çeken bölgelere ise ücretsiz internet hizmeti sunması öğrenmenin sürdürülebilir hale getirilmesinde önemli rol oynamaktadır.

Katılımcıların büyük bir kısmı sanal müzelerdeki sanal turları esnasında herhangi bir sorun yaşamadıklarını ancak bazı olumsuz birtakım deneyimler yaşadıkları gözlenmiştir. Bu olumsuz deneyimlerin başında yaşanan teknik problemler ve bazı sanal müze turlarının kullanımın zor olması gelmektedir. Belirtilen bu olumsuz görüşlerin üzerine gidilerek gerekli düzenlemelerin yapılması sanal müze turlarının eğitim-öğretim süreçlerine dahil olması sürecini hızlandıracağı düşünülmektedir. Ayrıca görüşme formunun son sorusunda çalışmaya katılan katılımcıların tamamının pandemi dönemi sonrasında da sanal müzelerin sanal turlarından derslerinde faydalanacağını belirtmiş olması öğretmenlerin genel olarak sanal müzeleri ve sanal turları birer eğitim materyali olarak kabul ettiklerinin bir göstergesi olduğu düşünülmektedir.

Öneriler

Araştırmanın sonuçlarına yönelik olarak öneriler şu şekilde sıralanabilir:

- Kültür ve Turizm Bakanlığınca desteklenen sanalmuze.gov.tr internet adresindeki sanal müzeler farklı ders alanları da temel alınarak çeşitlendirilmeli ve geliştirilmeli bu sayede eğitime daha fazla hizmet eder hale getirilmeli,
- Milli Eğitim Bakanlığı tarafından öğretmenlere sanal müze turlarının faydaları ve kullanılabilirliği hakkında mahalli ve merkezi hizmet içi seminerler verilmeli,
- Sanal müze turlarının sözel branşlarda ve belirli gün ve haftalarla sınırlı kalmaması adına Milli Eğitim Bakanlığınca zengin içerikli sanal müzeler oluşturulması için yeni girişimlerde bulunulmalı,
- Sanal müze turları esnasında teknik problemler yaşanmaması için teknik altyapı güçlendirilmeli,
- Sanal müze turlarında verilen bilgilerin daha geniş çaplı ve daha zengin görsellerle desteklenmesi adına yetkili makamlarca gerekli çalışmalar yapılmalı; gerektiğinde ziyaretçinin konu ile ilgili daha fazla bilgi edinebileceği linkler verilmeli,
- Öğretmen yetiştiren üniversitelerin son sınıfındaki aday öğretmenlere artırılmış gerçeklikle desteklenmiş sanal müze turlarının önemi ve değeri hakkında dersler veya çalışmalar verilmeli,
- TÜBİTAK, Erasmus+ ve eTwinning gibi okulların yaygın olarak katıldığı ve öğrencilerin aktif rol aldığı projelerde sanal müze turlarına daha fazla yer verilerek sanal müze turlarının eğitimdeki yeri perçinlenmeli.
- Bu araştırma alan yazındaki diğer araştırmalardan farklı olarak Covid-19 pandemisi döneminde sanal müze turlarından derslerinde eğitimsel amaçlarla yararlanan çeşitli branşlardan öğretmenlerin deneyim ve görüşlerini incelemek amacıyla yapılmıştır ancak katılımcılar 2021 yılı bahar döneminde Gaziantep ili Şahinbey ilçesinde görev yapmakta 10 öğretmen ile sınırlı olduğundan araştırma sonuçlarının ileride yapılacak daha kapsamlı ve daha fazla katılımcının yer alacağı başka çalışmalar ile desteklenmesi gerekmektedir.

Kaynakça

- Aladağ, E., Akkaya, D., Şensöz, G. (2014). Sosyal Bilgiler Dersinde Sanal Müze Kullanımının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16 (2) , 199-217.
- Creswell, J. (1998). *Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Traditions*. Thousand Oaks: Sage.
- Cresswell, J. W. (2018). Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni. (Çev: M. Bütün ve S. B. Demir). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Kaya, R., Okumuş, O. (2018). Sanal müzelerin tarih derslerinde kullanımının öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Turkish History Education Journal*, 7(1), 113-153.

- Kocabıyık, O. (2016). Olgubilim ve Gömülü Kuram: Bazı Özellikler Açısından Karşılaştırma *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 55-66.
- Maryse, P. (2015) The Virtual Museum of Canada's Learning Objects: Why do French Canadian Teachers and Their Students Use Them so Little?, *Museum Management and Curatorship*, 2(30), 100-116. DOI: 10.1080/09647775.2015.1008739
- Patton M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods*. California: 3rd Sage Publications.
- G. Paquin (2015) *The Virtual Museum of Canada's learning objects: why do French Canadian teachers and their students use them so little?*, *Museum Management and Curatorship*, 30:2, 100-116, DOI: 10.1080/09647775.2015.1008739
- Schaller, D. T., Allison-Bunnell, S. (2003). Practicing What We Teach: How Learning Theory Can Guide Development of Online Educational Activities. *Educational Web Adventures*(Eduweb),USA.<http://www.archimuse.com/mw2003/papers/schaller/schaller.html> (Erişim tarihi: 04.04.2021)
- Sezgin, S., Fırat M. (2020). Covid-19 pandemisinde uzaktan eğitime geçiş ve dijital uçurum tehlikesi *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*.
- Starks, H. ve Brown Trinidad, S. (2017). *Choose your method: Phenomenology, discourse analysis, and grounded theory*. *Qualitative Health Research*, 17(10), 1372-1380.
- Sürme, M., Atılğan, E. (2020). Sanal Müzede Sanal Tur Yapan Bireylerin Memnuniyet Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma, *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(3): 1794-1805.
- Schweibenz, W. (2004). The development of virtual museums. *International Council of Museums News*,2.
- Şahin, K. (2019). Sosyal bilgiler dersi öğretiminde sanal müze kullanımına ilişkin öğrenci tutumlarının belirlenmesi. *International Congresses on Education 19-22 Temmuz, Sakarya,Türkiye*.
- Tepecik, A. (2007). Sanat eğitimi ve sanal müze. *Geçmişten Geleceğe Türkiye'de Müzecilik I. Sempozyumu 21-22 Mayıs* (ss. 233-240). Ankara: VEKAM
- Travkina, E., Murzyn-Kupisz, M. (2019). Museums and Local Development in Poland. *OECD local economic and employment development report*.
- Ulusoy, K. (2010). Open education students perspectives on using virtual museums application in teaching history subjects. *Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE*. 11(4)
- Ustaoglu, A. (2012). *İlköğretim 7. sınıf sosyal bilgiler dersi Türk tarihinde yolculuk ünitesinde sanal müzelerin kullanımının öğrenci başarısına etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yavuzoğlu, A., N. (1999). Çağdaş Eğitimde Muzenin İşlevi. T. Atagok (Ed.), *Yeniden Müzeciliği Düşünmek*. (s.147-153). İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Yayınları
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2003). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Extended Abstract

Aim and Scope

It is important for teachers to have conscious, utilitarian and positive attitudes about virtual museums in the use of virtual museums in educational activities. Because virtual museums and virtual museum tours are thought to have educational value in providing first-hand resources, adding visual richness to lessons, attracting students' attention and increasing retention. This research has been prepared with the aim of seeking an answer to the question "What are the opinions of teachers from various branches working in Gaziantep Province Şahinbey district about virtual museums in their educational activities during the Covid-19 pandemic process".

Methods

This study, which aims to determine the experiences and perspectives of teachers who have experienced the virtual museum phenomenon in their courses in the distance education process in the 2020-2021 academic year and who have benefited from virtual museums for pedagogical purposes in the institutions they work, was carried out in the phenomenology design, which is a qualitative research method. "The aim of phenomenological research is to describe the

world experienced by the participants in order to discover the common meanings underlying the given phenomenon. The interview technique, which is one of the qualitative data collection methods, and the semi-structured interview type among the interview types were used. The interview form was created by the researcher in the light of a preliminary interview with an expert in the field of educational technologies and a literature review. It consists of two parts, personal information and eleven open-ended questions. Before the data collection tool was applied, it was examined by a faculty member from the field of Tourism Management. The data collection tool was given its final shape by making a preliminary application with an English teacher working in Gaziantep.

Findings

It is seen that teachers mostly respond to this question by using the words "technology", "digital", "opportunity", "opportunity", "visuality" when defining virtual museums. In addition, it was observed that the majority of the teachers participating in the research emphasized the technological and digital dimension of virtual museums that enrich the visuality in the lessons while answering this question. It is seen that the majority of the participating teachers included virtual museums very little and less frequently in their lessons during the pandemic period. Only one teacher gave the answer "often" to this question. participants used more than one virtual museum in their lessons. According to this, it is seen that the most used museums are Gaziantep Zeugma Museum and Atatürk and War of Independence museums. In addition, it is seen as another remarkable finding that the participants answered this question by naming 12 different virtual museums in total. It is seen that the majority of the participants use the virtual museum for reinforcement purposes in the middle of their lessons, depending on the lesson plan type.

Conclusion

It was observed that the participants generally did not have much difficulty in defining virtual museums and they made definitions close to other definitions in the literature by choosing common words such as "technology", "opportunity", "digital". In addition, the most important feature of virtual museums is that, thanks to internet networks, it is possible to visit museums that cannot be visited when desired or that are very expensive and difficult to visit, supported by rich visual content. The fact that this feature was stated by the participants can be considered as an indication that they generally use virtual museums in their courses in accordance with their purpose. In the research findings, it was seen that the participants used virtual museums more or less frequently in their lessons, and this situation coincided with the result of Paguin's (2015) study that although teachers found virtual museums and the use of technology useful, they did not use virtual museums at the desired level in line with pedagogical purposes in their lessons. Among the research findings, it is seen that the participants emphasized the "ease of accessing virtual museums at any time". This situation, Aladag et al. (2014) seem to agree with the opinions of teachers in their studies on similar topics. For teachers, the economy and usefulness of an educational material is also known as an important criterion. In this respect, it can be said that the easy accessibility of virtual museum tours in any environment with internet is seen as a positive feature by teachers and students.